

BÖLÜM 3

TFRS 16 KİRALAMA STANDARDI KAPSAMINDA İŞLETMELERDE KİRALAMA İŞLEMLERİNİN KİRACI İŞLETME AÇISINDAN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE RAPORLANMASI

Mustafa MORTAŞ¹

1. GİRİŞ

İşletmeler ihtiyaç duydukları duran varlıkları satın alma yoluyla elde edilebildikleri gibi kiralama yoluyla da elde edebilmektedir. İşletmelerin varlık satın alma yerine, varlık kiralamaya gitmesi son zamanlarda daha da yaygınlaşmıştır. Varlık kiralaması yapan işletmeler, varlık satın alımında ortaya çıkan birçok maliyetten ve sorumluluktan kurtulmakta ve de zamandan tasarruf edebilmektedirler. İşletmelerin faaliyetlerinin sürdürülmesinde duran varlıkların önemi yadsınmaz durumdadır. Buna bağlı olarak da duran varlık yatırımları önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan varlık kiralama, çoğu zaman işletmenin finansal durumu açısından büyük avantaj elde etmesine neden olabilmektedir. Esasen kiralama yoluyla varlıkların edinimi işletme açısından önemli bir finansman kaynağıdır. Öyle ki Ceylan ve Korkmaz eserlerinde, bir duran varlık kiralamasının orta vadeli kredi kullanıma çok yakın bir yöntem olduğunu ifade etmektedirler (Ceylan ve Korkmaz, 2007: 184). Bu bağlamda, işletmeye olan etkisi uzun vadeli olacak duran varlık yatırımı, kiralama yoluyla aylık veya yıllık taksitler halinde ödemelerle finansman sağlamış olmaktadır.

TFRS 16 Kiralama Standardına göre kiralanmış varlık işletmenin finansal raporlarında, kullanım hakkı olan varlıklar olarak sınıflandırılması gerektiği belirtilmektedir (TFRS – 16, md.22). Kiralama sözleşmesi ile birlikte, işletmelere kiralama konusu varlığın kullanım hakkının sağlanmasının yanı sıra kira ödemeleri dönemlere yaygın olmasından dolayı işletmeye bir finansman avantajı da sağlamaktadır. Bu durum TFRS 16 Kiralama Standardında, işletmelerin finansal raporlarına kira yükümlülüğü olarak yansıtması gerektiği ifade edilmektedir (TFRS – 16, md.22). Böylelikle işletmenin kontrolünde ve kullanım hakkı sağladığı

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, mmortas@kmu.edu.tr

Bu bağlamda, duran varlık grubunda yer alması uygun olan kullanım hakkı varlıklara ilişkin olarak hem maddi hem de maddi olmayan varlık olarak sınıflandırılacak hesabın bulunması ve buna uygun bir düzenlenmenin yapılması gerekmektedir olup, mevcut hesap planında bir düzenlenmeye ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, D. H., (2018), “Faaliyet Kiralaması İşlemlerinin Aktifleştirilmesinin Finansal Tablolara ve Finansal Oranlara Etkisi Üzerine Bir Telekomünikasyon Şirketinin Vak’a İncelemesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:78, s.17 – 36
- Aktaş, R., Karğın S., Arıcı, N. D., (2017), “Yeni Kiralamalar Standardı UFRS 16’nın Getirdiği Yenilikler ve İşletmelerin Finansal Tablolarına ve Finansal Oranlarına Olası Etkilerinin Değerlendirilmesi”, *Journal of Business Research Turk*, Cilt:9, Sayı:4, s.858 – 881
- Aslan, Ü., (2018), “UFRS 16 Kiralamalar Standardı Kapsamında Faaliyet Kiralamasının Kiracı İşletme Tarafından Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:77, s.55 – 68
- Ceylan, A., Korkmaz, T., (2007), *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ekin Kitabevi, Üçüncü Basım, Bursa
- Fülbier, R. U., Silva, J. L., Pferdehirt, M. H., (2008), “Impact of Lease Capitalization on Financial Ratios of Listed German Companies”, *Schmalenbach Business Review*, Vol:30, Issue:2, s.122 – 144
- Giner, B., Pardo, F., (2018), “The Value Relevance of Operating Lease Liabilities: Economic Effects of IFRS 16”, *Australian Accounting Review*, No:87, Vol:28, s.496 – 511
- Goodacre, A., (2003), “Operating Lease Finance in the UK Retail Sector”, *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, Vol:13, Issue:1, s.99 – 125
- Gökgöz, A., (2013), “Finansal Kiralama İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:35, s.107 – 121
- Gönen, S., Akça, N., (2014), “Finansal Kiralama İşlemlerinin TMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı ve Vergi Usul Kanunu Açısından Muhasebeleştirilmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:64, s.71 – 94
- Hazır, Ç. A., (2019), “TFRS 16 – Kiralamalar’ın Grup İçi Muhasebe Politikaları Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:82, s.55 – 76
- Joubert, M., Garvie, L., Parle, G., (2017), “Implications of the New Accounting Standard for Leases AASB 16 (IFRS 16) With the Inclusion of Operating Leases in the Balance Sheet”, *Journal of New Business Ideas&Trends*, Vol:15, Issue:2, s.1 – 11
- Kabir, H., Rahman, A., (2018), “How Does the IASB Use the Conceptual Framework in Developing IFRSs? An Examination of the Development of IFRS16 Leases”, *American Accounting Association*, Vol:3, Issue:1, s.93 – 116
- Kaval, H., (2018), “IFRS 16: Kiralamalar Standardının Getirdikleri, İlk Uygulama ve Dönem Sonu Dönüştürme Çalışmaları”, *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı:150, s.11 – 43
- KGK, TFRS 16 Kiralamalar Standardı, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/TFRS_2020/TFRS%2016.pdf, 25.08.2019
- KGK, Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı, <http://www.kgk.gov.tr/ContentAssignmentDetail/2531/Finansal-Raporlama-Standartlar%C4%B1na-Uygun-Hesap-Plan%C4%B1-Taslag%CC%86%C4%B1>, 26.08.2019
- Kints, R.E.G.A., Van, R., Spoor, L. L. L., (2019), “Leases on Balance, A Level Playing Field?”, *Advances in Accounting*, Vol:44, s. 3 – 9
- Marşap, B., Yanık, S., (2019), “Satış ve Geri Kiralama İşlemlerinin IFRS 16 ve BOBI FRS Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:21, Sayı:1, s.1 – 15

- Öztürk, C. (2016), “UFRS 16 Kiralama İşlemleri Standardının Eski UMS 17 Standardı ile Karşılaştırılması ve Almanya ve Türkiye’de Hisse Senetleri Halka Açık Olan Hava Yolu Şirketlerinin Finansal Durumuna Etkisi”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Cilt:18, Sayı:1, s.1 – 50
- Sarı, E. S., Güngör, N., (2019), “Investigation of The Effect of IFRS 16 on BIST 100 Companies’ Financial Indicators”, *Press Academia Procedia*, Vol:9, Issue:20, s.90 – 94
- Şentürk, F., (2016), “Türk Vergi Mevzuatı Kapsamında Faaliyet Kiralaması Yapan İşletmelerde Muhasebe Uygulamaları”, *Journal of Business Research Turk*, Cilt:8, Sayı:1, s.619 – 639